

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pre an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an 3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.
Pentru străinătate:
Pre 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$ an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an 4 frcs. 50 cm.
Fóea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Inserțiuni

Un șir garmond: odată 7 cr., a doua órá 6 cr., a treia órá 5 cr., și de fie care publicațiune timbru de 30 cr.

Totú ce privesce fóea să se adreseze la «Redacțiunea și Administrațiunea Unirii» în Blașiú.

Anul II.

Blașiú 23 Ianuariú 1892.

Numérulú 4.

Lámuriri.

(+) Se dice, că în conferința românescă ținută în Miercuria la anul 1869 aderenții politice pasiviste au provocat pre aderenții politice activiste, să dovedescă, că politica activistă ar fi obținutú măcar unú singurú rezultatú pozitivú în favorulú Românilorú, și atunci pasiviștii suntú gata a îmbrățișa politica activiștilorú.

Noi cândú amú luatú péna în mână și amú scrisú cele publicate în Nrulú 2 alú „Unirii“ sub titlulú de „Anú nou“, încă ne-amú pusú întrebarea, că óre cu politica noastră de până acum, putut'amú realisa măcarú unú singurú punctú din programulú românescú?

Răspunsulú la acéstá întrebare a fostú, că nu numai nu s'a realizatú nici unú punctú din programulú naționalú, ci din contrá s'au perdutú multe pozițiuni avantajóse ocupate mai înainte, ér în specialú pre terenulú bisericescú și scolasticú amú înduratú perderi adencú simțite și fórté greú de reparatú. Dela anulú 1869 încóce s'a creatú legea despre introducerea obligatá a limbéi magiare cu 17—28 óre pre săptămână în șcólele noastre populare. De atunci s'a făcutú legea despre șcólele secundare, carea din punctú de vedere pedagogicú și didacticú a pusú gimnasiile românesce cu totulú la discrețiunea Ministrului de culte și instrucțiunea publică, care pre basa paragrafulú 50 din articolulú de lege XXX din 1883 le póte

inchide, cândú îi va veni la socotélá. Totú de atunci s'a magiarisatú gimnasiulú din Beiușú și s'a pregătitú calea la magiarisarea celú din Năséudú. Totú de atunci amú căpétatú legea despre grădinele și asilele de copii, cari suntú menite a face pre prunciú nostri a-și uitá limba materná încă dela légánú. Legătúrele, cari ținú pre învățatorii populari în subordinățiune față cu auctoritatea bisericescă, s'au ruptú cu totulú prin ordonanța ministerială, care dispune, ca nici unú învățatorú să nu fie amovatú din postulú său fără de aprobarea Ministrului. Limba magiară a fostú introdusă până și pre cuvetele scrisorilorú oficióse, dacă auctoritatea bisericescă voesce, ca acele scrisori să fie scutite de portú postalú. Șcólelorú confesionale li-s'au detrasú subvențiunile, cari le primiaú până mai anii trecúți dela statú, ér acum de curéndú s'a pregătitú unú proiectú de lege, care este menitú a scóte o multíme de șcóle confesionale românesce de sub jurisdicțiunea auctoritățilorú bisericescé.

Abstragéndú deci dela nenumératele perderi îndurate pre terenulú curatú naționalú, nu se póte negá, că dela anulú 1869 amú suferitú grele perderi pre terenulú bisericescú și scolasticú.

Constatatú fiindú acestú adevérú, ne-amú pusú întrebarea, că ce póte fi cauza acestorú perderi? și amú ajunsú la convingerea, că esplicarea acestú fenomenú tristú trebuie să o cercámú nu numai în politica sistematică a gu-

vernelorú, cari s'au succedatú dela acélú anú până în ziua de astáđi, ci și în politica fără sistemú a Românilorú.

Defectele organice ale ținutei politice românesce, considerate ca mijlocú pentru realizarea programulú naționalú ca scopú, noi le-amú accentuatú pre scurtú și fără rezervá în numérulú alú 2-lea alú „Unirii“ din a. c. și acéstá amú făcut'ó nu cu scopulú de a preocupá hotăririile conferinței alegătorilorú români din Sibíú, ci numai cu acea curatá intențiune, ca acéstá conferință să mediteze seriosú asupra mijlócelorú, ce ar trebui să le aplice, pentru ca celú puținú să impedece alte desastre nóne, dacă nu póte de o cam datá să realizeze programulú conferinței Sibiene din 1881.

În locú ca enunciațiunile noastre, purcese din adevératá durere de sórtea viitoare a némului nostru și a bisericelorú și șcólelorú noastre, să fie întâmpínate cu bunăvoință și discutate obiectivú și cu sânge rece, „Gazeta Transilvaniei“ în numérulú 2 din a. c. dá năvalá asupra noastră și fără a dovedi, că suntemú în rătăcire, sau a ne recomandá unú altú espedientú, cu ajutorulú căruia să putemú eși din înfundătura, în care ne aflámú astáđi, îi place a duce cestiunea pre terenulú insinuárilorú neîntemeiate, atacândú pre fruntașii preoțimii și mai virtosú pre „căpeteniile“ bisericelorú, că n'au servitú credinciosú causei române, și că ocupá o poziție esemptá, isolatá în mijloculú națiunii.

Feuilleton.

Amintiri de călătorie.

Firenze, 24 Iuniú 1890.

Frate Isidóre!

Legánându-ne într'ó gondolá ne-am dusú și la gara Veneției. Ne-amú scosú bilete pentru Florența, și după ce timpulú pornirii érá aprópe, voiamú să eșimú pre peronú și să ne cuprindemú cupeulú. Dará la ușa peronului amú datú de o stavilá uniformatá. Ușerulú a fostú stavila acéstá. Elú ne opresce, ca să ne spuná părerea sa individuală, că cuferele noastre vorú fi cu ceva, póte că chiarú cu multú prea mari și prea grele, ca să póta trece libere de porto. Noi cá nu, elú cá da, și așa s'a încinsú între noi și între elú o disputá câtú se póte de — flegmatică. Der Klügere gibt nach. La începutú se părea, că noi amú fi mai cuminte decâtú contrariulú nostru. I-amú făcutú adecá după câtva timpú concesiunea, că elú póte să aibá dreptate, cândú susține, că cuferele noastre ar întrece măsura. Dará în sfârșitú totúși s'a întorsú fóea, și s'a veditú, că elú e mai cuminte

decátú noi. Noi adecá i-amú decheratú, că suntemú străini și prin urmare nu suntemú detori să cunoșcemú tarifulú căilorú ferate italiene așa de cu de-améruntulú, câtú să scimú, până la ce greutate isú libere de porto cuferele, érá acuma să facá bine să erte, dacă vré, dar e prea târđiú, ca să mai mergemú cu cuferele la cumpéná. Cu acestea l'amú desarmatú: elú a decheratú, că de astá datá să trecemú, érá noi i-amú promisú, că dacă vomú mai porni vre-ó datá dela gara din Veneția și vomú avé norocirea de a-lú afla totú aci la uše, nu vomú purtá mai multú cu noi cuferele. Episodulú acesta servescá de dovadá, că întreputerile întreitei alianțe nu se potú ivi diferințe, cari să nu se póta deláturá pre cale pacinică. În trecátú amú mai cumpératú și nisce gazete, ca să vedemú, ce au mai cutezatú ómenii în lume să facá fără de invoirea espresá a noastră. Apoi ne-amú aședatú în cupeú, și nimeni n'a mai venitú să ne îmbulđescá. Trenulú a începutú să sbóre. Trebuie adecá să scii, că prin Italia trenurile umblá cu multú mai repede ca pre la noi, și apoi trenulú nostru érá încă și trenú acceleratú.

Mai întâiú ne-a dusú trenulú pre deasupra unei umpléturi, ce trece prin apa

mării. După aceea amú eșitú pre șesulú Venețianú. Șesulú acesta estinsú se pare a fi fórté mánosú, și totúși amú pututú observá, că pre aici ómenii scii prețú și espoloatá multú mai bine ca pre la noi fiesce care talpá de locú. Fórté bună impresie face asupra străinuluiú datina ómenilorú de a-și márgíní páméntulú cu pomi, mai alesú cu maslini. Neobicinuitú mi-a fostú și modulú, în care ómenii cultivá aci vița. Viú nu veđi pre aci, și nici parí nu punú ómenii, ca vița să aibá spriginú, ci de parí servescú pomii, și vița se înalță până la ramii pomului, și ca să nu-i póte unú singurú pomú tótá greutatea, de pre elú se arncá vița pre alú doilea și alú treilea pomú. Așa lasá ómenii vița să crească de capulú ei și-i au grigea numai la gara dela Bologna. Aci prândirámú. Acuși ne întâlnirámú cu avangarda Apeninilorú, apoi pátrunserámú chiarú în tabéra lorú, și încă de multe óri cu încordarea cea mai mare a

Auți acolo! Preoțimea noastră, care își lea pânea din gură spre a pute crește o mulțime de bărbați inteligenți națiunii și patriei; care și noapte alergă, asudă și din puținele sale mijloce materiale jertfesce foarte mult pentru prosperarea bisericilor și școlilor românesce; care susține în mare parte publicistica românescă; care lea parte la toate adunările și consultările românesce, fără a aștepta nici o răsplată; care își trimite delegații săi la conferința din Sibiu; care apără cauza națională până la martiriul temniței: preoțimea aceasta nu servește *credinciosu causei și politicei românesce*; ér Archiereii nostri, cari cu abnegațiune admirabilă își jertfescă totu ce au, pentru cultura religio-morală și națională a poporului lor, și înfruntă de atâtea ori urgia puternicilor dela guvern: Archiereii aceștia trebuie să fie făcuți *responsabili pentru totu meritul politicei naționale, și pentru pierderile noastre pre terenul bisericesc și școlastic*.

Și ore pre ce basă să fie trași Archiereii la răspundere?

„Gazeta“ și aci află răspunsu, exprimându-se așa, ca și cându Archiereii nu aru voi să *compund statulu majoru alu celoru ce se luptă pentru mântuirea bisericilor și a școlilor noastre*.

Învinierea acesta pôte avé două înțelesuri. Dacă „Gazeta“ voesce să dîcă, că Archiereii nu luptă pentru mântuirea bisericilor și școlilor noastre, atunci spune unu neadevăr, care nimeni nu a avut curajulu a-lu susține și a amăgi cu elu „marele foru alu opiniunii publice“, de-orece locul de frunte în lupta pentru mântuirea bisericilor și școlilor l'au ocupat tot-deuna Archiereii, cari nu numai în casa Magnaților, ci și pre toate terenele sferei lor de activitate au desvoltat o lucrare neobosită pentru salvarea acelor două instituțiuni și tesauru naționale, pentru cari nu au pregetat a-și jertfi chiar și averea lor crutată cu multă abnegațiune.

Dacă însă „Gazeta“ prin cuvintele

de susu vré să dîcă, că Archiereii nostri facu rău, că nu voescă să compund *statulu majoru* sub vre-unu generalissimū gazetarū și sub adjutanții lui, atunci dînsa dă Archiereilor o rolă, care este potrivită pentru vre-o caricatură de diarū umoristicū, ér nu pentru o campanie serioasă în lupta pentru mântuirea bisericilor și școlilor și pentru izbândă politicei naționale.

Va dîce însă cineva, că totu nu s'a convenit, să criticăm noi ținuta politică de până acum a Românilor, de-orece știutū este, că această ținută, considerată ca mijlocu pentru realizarea programulu nostru naționalu, și mai virtosu pasivitatea genéză foarte tare pre domni dela putere, și afară de aceea noi nu trebuie să ne perdem paciința, cându vedem, că Magiarii s'au ținutū timpū de 25 ani în poziția lor dominantă, căci această pozițiune încă nu a trecutū prin proba sângelui, adecă nu a trecutū prin vre-unu războiū ca celū din 1866, care a schimbatū așa de tare fața monarchiei noastre.

Scimū bine, că ținuta noastră politică genéză foarte tare pre cel dela putere, însă tocmai pentru-că îi genéză așa tare, este evidentū, că ei față cu nici unu poporū din patrie nu suntū așa de necruțători ca față cu poporul românū. Și aci aflămū noi unu defectū cardinalū alu politicei noastre. A face adecă o politică, care pre celū dela putere îlū genéză, îlū ațită și îlū face să-și verse totă urgia asupra ta, ér tu să nu leai nici o măsură, ca atacurile lui să nu-ți pôtă strică: acesta este bună ca politică de urgie, dar nu ca politică de succésu.

A face pre Archierei, să indure toate amărăciunile, neplăcerile și șicanările de susu pentru apărarea intereselor naționale în casa Magnaților și airea, ér poporul să stea acasă într'o neactivitate, care nu împedecă primejdiile, ce potū proveni din ast-felū de pașu atâtū pentru Archierei, câtū și

pentru biserice și școle: acesta este politica, care noi nu o putem aproba.

Ce vomū dîce însă de părerea unora, cari ne recomandă, să avemū paciință și să perseverămū în politica de astăzi, până cându poziția actuală a Magiariilor va trece prin proba de focū?

Abstragendū dela împrejurarea, că sângele, care l-ar înnece pre Unguri, ne-ar' pute înnece și pre noi, și că a speră și a cercă fericirea noastră în nefericirea unu războiū, este o idee mai multū decâtū radicală: noi credemū, că constelațiunile de astăzi nu dau nici unu motivū de a speră ceva dela cause esterne. Alianța foarte intimă a monarchiei noastre cu Italia și Germania; tractatele de comerciū încheiate acum de curendū, cari tragū și pre alte state în sfera de influință a triplei alianțe; împrejurarea, că chiar și regele României a conferitū în Budapesta cu Monarchulū nostru și cu Ministrulū ungarū: acestea toate suntū semne, că n'avemū să ne facemū iluziuni și să așteptămū nu știu ce rezultate dela proba de focū, prin care ar fi să trecă poziția dominantă a Magiariilor.

Mulți își punū mari speranțe în organizarea locală a Românilor prin comune și comitate. Această organizare pôte fi foarte folositoare, și dorimū să o vedemū realizată, dar nici de cum nu pôte fi de ajunsū, pentru că pre partidulū, care este saū va fi la putere, nu-lū pôte împedecă, ca să nu ne lea pre cale legislativă ori prin aplicarea nedreptă a legilorū esistente toate condițiunile, de cari avemū lipsă pentru a ne păstră și desvoltă individualitatea noastră națională.

Trebuie deci să se afe unu espedientū legalū, cu ajutorulū căruia să facemū, ca nici unu partidū politicū, care nu ține contū de postulatele noastre drepte, să nu se pôtă ține la putere. Aci este nodulū cestiunii!

„Gazeta“ și alți bărbați politici, cari conducū luptele noastre, cu deslegarea acelu nodū trebuie să-și bată capulū.

fortelorū: trecurămū cam prin cincideci de tuneluri mai lungi și mai scurte, până ce puturămū străbate de ceea parte de Apenini.

Eramū încă totu numai noi doi în capetū. La o gară din Apenini amū căpătatū însă oșpeți. Eraū trei Italieni. Acum érá s'a veditū, câtū de strînse și intime-sū legăturile alianței întreite. În Venetia între alte gazete ne-amū fostū cumpăratū și numărulū din 14 Iuniū alū foii Augsburgur Allgemeine. L'am fostū pusū lângă mine, de ore ce noutățile lui érau cam învechite, și cele mai de interesū le-am fostū cetitū deja mai înainte de ce amū plecatū din Blașiū. Unulū dintre aliații nostri a pusū mâna pre elū, a resfoit'o cu viū interesū minunandū-se de caracterele gotice și și-a datū multă silință, să le descifreze. Totū asemenea făcură și cetaltii doi aliați ai nostri. Érá mai înainte de ce s'arū fi pogoritū, au împărțitū gazeta frumosū în trei părți egale, și acesta au putut'o face ușorū, după ce numărulū acela avea douăsprezece pagine. După ce l'au împărțitū frățesce, fiesce care și-a împăturatū partea sa cu multă grige și-a băgat'o în busunariū. Se vede, că voiau să o ducă acasă la ai săi ca amintire de călătorie. Și acestea toate le-au făcutū ei fără de a ne dîce nici macarū unū cuvintū. Érá noi ne-amū bucuratū, că amū pututū face aliaților nostri bucuria acesta estină.

Apeniniū nu și-i închipui nici pre departe așa de frumoși ca munții Ardealului nostru. Ei isū aproape așa de spâni ca munții Karstului. Numai pre la pola lorū mai vede omulū icl cole vegetățiune mai bogată de castanii, maslini și cipreși. Multă desfătare nu au aflatū deci ochii nostri în partea acesta a pribegiei nōsrre. Cândū eșimū însă dintr'unū tunelū, ce e acesta? Ore să creșți ochilorū, ori dōră e vrăjire schimbarea acesta fără de veste a priveliștei? Etă colo josū la picioarele noastre se estinde o grădină ca din po-veste, încunjurată jurū împrejurū de munți învescuți. Din verdēta cea bogată a acestei grădinii clipescū nespūsū de prietinosū sute de orașe și sate și miū de vile cu albēta lorū luminată de rașele, cari li-le trimite sōrele urmāndu-și drumulū dîlnicū pre cerulū celū proverbialū de azuriū alū Italiei. Unū rŭ strătaie grădina acesta șerpuidū printre verdēta, și lângă rŭ colo în mijloculū grădinei se vede o cetate mare. Grădina acesta e Toscana, rŭlū e Arno, érá cetatea e Firenze la bella.

Acum începe trenulū a se pogori încetșorū din înălțimea Apeninilor. Aci în partea apusēnă a lorū Apeniniū isū îmbrăcați într'o haină verde frumosă. Totū prin verdēta ne-amū pogoritū până aproape de Fiesole, mama Florenței celei nerecunoscătoare.

În sfârșitū amū ajunsū în gara din Firenze, ne-amū luatū cuferule și amū pornitū la hotelulū celū mai de aproape. Aci fără multă alegere ne-amū aședatū marafeturile într'o odăe. Dintr'insa pre ferestă poți privi la cerulū celū azurū alū Italiei, dară dacă ai voi, să vești de aci și pământulū celū clasicū alū Italiei, trebuie să aședū două scaune preste olaltă înainte ferestrii și să te sui cu punerea capulū pre celū de-asupra. Dar nu ne pasă. Aci în Florența n'avemū pre nimeni, care să ne onoreze cu visita sa, și prin urmare n'avemū lipsă de nici unū salonū. Nici nu avemū de gândū, să comodisāmū în hotelū, érá noptea e bună odăea acesta și așa, cum este. Si-apoi are ea și unū avantajū: ea crută pungile noastre. Amū spălatū și periatū lute scrumulū și pulverea, ce s'a aședatū pre noi dela Venetia până aci, și apoi amū pornitū.

Umblândū prin cetate ne-amū convinsū, că ea merită a fi numită Florența, Firenze la bella, la città dei fiori, cetatea florilorū. Toscana o putemū asemēnă cu unū buchetū de flori, érá atunci Florența e cu adevăratū unū mărgăritariū aședatū între florile acestui buchetū.

Amū pornitū cătră domū, cea mai de frunte dintre cele două sute de biserici ale Florenței. Mergemū de-a lungulū unei strade

Amă avută ocaziunea de a auți și în privința acésta o părere, care nu strică, să o înregistrăm aci.

Se dice anume, că dacă Românii nu voeseu să-și alegă deputați români, până cându nu li-se voru împlini tóte postulatele lor drepte, atunci celú puțin să se organizeze cu ocaziunea alegerilor așa, că tot-denna să voteze toți în contra ori cărui partidú dela putere și tot-deuna pentru bărbați din opozițiune, ca ast-felú fiesce care partidú dela putere să cadă, dacă nu ține sémă și de drepturile Românilor. Pre calea acésta ori va veni la putere unú partidú, care — convingându-se, că fără de respectarea naționalităților nu póte guverná, — va împlini postulatele naționalităților; ori se va perpetuá unú felú de crisă și nestabilitate în vieța partidelorú parlamentare, care va accelera întervenirea factorilorú competenți în favorulú naționalităților.

Nu ne pronunțămú asupra acestei păreri, dar accentuámú din noú, că ceva expedientú legalú trebuie să se afle pentru a puté pune stavilá necontentelorú atacuri în contra naționalității, bisericelorú și școlilorú nóstre.

Pre cândú scriemú acestea, conferința din Sibiu este deja adunată, și așa nu se póte dice, că amú voitú să preocupámú hotărârile ei. Ori cari ar fi însă hotărârile acestei conferințe, Românii toți le voru urmá, până cândú o altá conferință nu va aduce alte hotăriri. Dar discutarea acestorú chestiuni vitale nu se póte împedecá, nici nu e bine să se împedecé, căci ideile trebuie să se lámurésca, și din réu trebuie să ieșimú la binele acela, pre care toți îl dorescú chiar și în interesulú patriei.

Dela conferință.

Conferința generalá a alegătorilorú români din Ungaria a fostú deschisá Miercuri în 20 a l. c. în sala cea mare dela „Gesellschaftshaus“ din Sibiu. Numérulú delegațilorú întruniți a fostú mai mare ca ori cândú de

altá-datá. Pre lângá delegați s'a prezentatú și unú publicú numérosú.

Conferința a deschis'o vice-presidentulú Dr. Ioanú Rațú, destășurându pre scurtú situațiunea actualá politicá. Vorbirea presidialá face amintire cu recunoscință și mulțamită și despre atitudinea energicá a Prelațilorú români în chestiunea asilelorú de copii și terminá cu declararea patriotismului și a loialității neclintite a națiunii române.

Dupá vorbirea presidialá urmézá constituirea biroului provisorú. Se alegú: Dr. Ioanú Rațú, presidentú; George Popú de Băsesci și Mihailú Popovici vice-presidenți; Dr. Ioanú Mihú și Andreiú Cosma notari.

Urméza alegerea comisiunii verificátore. La propunerea avocatului Dr. Mihali se alegú: George Popú de Băsesci, Dr. Nic. Oncu, Dr. George Popa, Paulú Rotarú, Patriciú Barbú, Gavr. Lazarú de Purcárețú și Constantinú Rádulescu. Dupá redeschiderea ședinței la propunerea comisiunii conferința declará de verificați 212 delegați. Alegerea din Sibiu se predá spre esaminare unei comisiunii speciale.

Urmézá constituirea Biroului definitivú. Se alegú prin aclamațiune: Dr. Ioanú Rațú, presidentú; George Popú de Băsesci și Mihailú Popovici protopresbiterú, vice-presidenți; Dr. I. Mihú, Dr. Popovici, Andreiú Cosma, Dr. Daniilú P. Barcianú, notari.

Raportulú comitetului ílú cetesce Dr. Vasile Lucaciú făcându istoriculú activității desvoltate de comitetulú centralú dela ultima conferință până în presente. Raportulú a fostú viú aclamatú și aprobatú.

Raportulú se predá spre studiere unei comisiunii de 40. Pentru a face propunere referitóre la alegerea acestei comisiunii se esmite o comisiune de 3 și se suspinde ședința pre cinci minute. Dupá redeschiderea ședinței la propunerea delegatului Brediceanú se alege comisiunea în persónele delegațilorú: Patriciú Barbú, Dr. Eugenú Brote, Ludovicú Ciato, Dr. Corn. Diaconovici, Corn. Brediceanú, Vasile Dámianú, Gerasimú Domide. Alesandru Filipú, Fr. H. Longinú, Gavr. Lazarú de Purcárețú, Dr. Vasile Lucaciú, Andreiú Medanú, Dr. Hosan, Alesandru Mocsonyi, Dr. I. Mihú, Dr. A. Muréșanú, Dr.

N. Oncu, Dr. Vas. Hossu, George Popú de Băsesci, Rubinú Patiča, Ghiță Popú, Vasile Voina, Pavelú Rotariú, Ioanú Roșu, Dr. Ioanú Rațú, Vasile Rațú, Stețú Grigore, Mihailú Veliciú, George Popoviciú, Ioanú Ionașú, Constantinú Rádulescu, Petru Truța, Andreiú Cosma, Dr. G. Popovici, Eman. Ungureanú, Alexe Berinde, Vasile Ignatú, Vasile Mangra.

Ședința primá s'a închisú la 2 óre d. a. Dupá prânđú s'a întrunitú comisiunea de 40, ca să pregátésca raportulú și propunerile sale pentru ședința plenará proximá.

Ședința a dóua publicá s'a deschisú Joi la 8 óre séra. Unú publicú fórté numérosú și toți delegații au fostú de față.

Dupá deschiderea ședinței s'a datú cetire telegramelorú sosite în numéru de 65, s'au verificatú doi delegați, érá alegerile din Sibiu s'au declaratú nule.

Raportulú comisiunii l'a prezentatú Dr. Vasile Lucaciú și a propusú adunării șese resoluțiunii, cari adunarea le-a primitú fără desbatere.

Conclusele suntú aceste:

1. Conferința aflá, că starea nesupportabilá, ce s'a creatú Românilorú din țerile corónei sântului Ștefanú, cuprinde unú pericolú pentru țera întrégá.

2. Conferința susține întregú programulú naționalú din 1881.

3. Conferința, avéndú în vedere, că prin legi electorale escepționale, prin împărțirea máiestritá a cercurilorú de alegere și prin praca electoralá bine-cunoscutá se face imposibilá participarea Românilorú la alegeri decretézá pasivitate generalá și absolutá pentru toți Românii din țerile corónei sântului Ștefanú.

4. Conferința declará, că Românii și-au perdutú încrederea în toți factorii parlamentari, și că numai dela Coróná áșteptá scutú și spriginú.

5. Conferința decide așternerea fără amânare a unui memorialú la Înaltulú Tronú, în care să fie espuse tóte gravaminele Românilorú.

6. Conferința însărcinézá comitetulú cu organizarea efectivá a partidului naționalú din țera întrégá.

Urmá alegerea comitetului centralú în persónele domnilorú: Dr. Ioanú Rațú, Septimiú

frumóse, până dămú de capulú ei. Aci în drépta se deschide o piață, și în mijloculú acesteia étá se înalță maiestosu catedrala *Santa Maria dei fiori*. Cu adevératú bine a ăisú, cea ce a ăisú, cá domulú acesta e uriașú asemenea unui munte, și totuși lucratú cu atáta eleganță și delicateté, cátu se aseméná unei flori, ce a eșitú din mána lui Dumneđeu. Cátu de splendidá e fațada! Tótá e de marmorá, și părțile și părțicelele ei cele mai mici ísú întocmite așa de curatú lângá olaltá, cátu nu observi abatere nici mácarú de o liniórá dela simetria întregului, și minuțiositatea acésta totuși nu detrage nimica impresiunii grandiose, ce o primesci privindú întrégá fațada. Pagubá, cá piața e prea micá. Dacă la opulú acesta alú contemporanului nostru de Fabris ai puté privi mai din depártare, ea și-s'ar înfățișá ca mosaiculú celú mai frumosú.

De-asupra bisericei se înalță o cupolá minunatú de frumósá. Diametrulú ei póte să fie cam de patruzeci de metri. Cupola acésta colosalá se avéntá spre ceriú până la o înălțime, care póte să fie cam de optú deci de metri și mai bine. Míntea-ți stá în locú și nu precepe, cum la începutulú vécului alú cinci spre decelea Brunelleschi, unulú dintre fii cel mulți renumiți ai Firenzei, a pututú să ridice cupola acésta colosalá până la înăl-

țimea aceea și să o așede acolo așa, cátu ea vécuri să stea acolo nemișcatá și să nu cadá și cutropindu-se să sfarme totú ce este de desubtulú ei. Dar apoi turnulú celú colosalú și totuși nespunú de elegantú, care se înalță în drépta în depártare de cáți-va pași dela biserica! Se dice, cá Imperatulú Carolú V vedéndú minunea acésta a lui Giotto a ăisú: „Florentini! ar trebui să puná turnulú acesta într'unú etui și să-lú arete numai odatá într'unú anú.“ Dacă n'a ăis'o, totuși o ar' fi putú dice, căci turnulú acesta e unú adevératú juváverú arhitectonicú. Cu cáta eleganță se înalță elú cátrá ceriú, și cátu de bogatá e este îmbrácámíntea de marmorá!

Visitarea catedralei ne-o amú rezervatú pre máne. Amú privitú la fațada catedralei stándú lângá Baptistieriulú închinatú sântului Ioanú Botezătorului. Acum ne-amú întorsú cátrá biserica acésta, carea odinórá însă-și a fostú catedralá. Baptistieriulú însu-și e o cládire octogonalá frumósá ziditá în fața catedralei. Lucrulú celú mai admirabilú în bisericiúta acésta suntú porțile ei cele de bronzú și mai alesú cea apuséná, cu care s'a făcutú nemuritoriú artistulú Ghiberti. Despre pórtá acésta a ăisú Michel Angelo, cá ea ar fi vrednicá să fie pórtá ceriului. Și dreptú a avutú. Vedí aci pre pórtá acésta scenele

cele mai frumóse ale Legii celei vechi, reliefuli, ca și cari mai fine și mai deplinite și-se pare cá nu e cu puțință, să producá altele arta omenésca.

Înzádarú, lucruri de acestea într'o epistolá în pripá mare nu potú să se descrie așa, cátu descrierea să fie vrednicá de obiectulú seú.

De aci amú mersú la ríulú Arno, care strătaie cetatea. Aci ne-amú preumblatú nițelú, érá apoi voiamú să scimú, unde-sú palaturile Pitti și degli Uffizi, cari trebuie să le cerceteze ori cine voesce să spuná altora, cá a fostú în Florența. Amú opritú pre unú ostașú tinéru, Elú érá unú frecuentantú alú școléi de cadetú pioneri. Tinéruulú ne-a descoperitú, cá dispune de timpú, cáci astáđi e preséra sərbătorii s. Ioanú Botezătorului, érá acesta e hramulú Florenței. Aliatulú nostru s'a oferitú deci cu multá afabilitate, cá ne va fi cicerone, dará numai până la optú óre, cáci atunci e și în Italia Zapfenstreichulú. Amú pornitú deci cu elú.

Dar' íți voi mai scrie și máne dimínetá, cá ađi amú fostú în Veneția și suntemú în Florența, și prin urmare íți potú închipuf, cá suntemú obosiți și trupesce și sufletesce. Te salutá

Victorú.

Albini, George Popu de Basesci, Dr. Vasile Lucaci, Eugen Brote, Dr. Dan. P. Bărcianu, Dr. Teodor Mihali, Vasile Ignat, Alesandru Filipu, Ludovic Ciató, Patr. Barbu, Dr. Gavr. Triponu, Niculae Cristea, Gavr. Manu, Dem. Comşa, Aureli Suci, Dr. Ioan Nechita, Mih. Velici, Gavr. Lazaru de Purcăreşti, Dr. I. Mera, Gerasimu Domide, Dr. Aureli Popovici, Rubinu Patita.

Pentru orientarea cetitorilor este de observat, că comitetul s'a compus din membrii majorităţii aceleia, care a votat pentru aşternerea imediată a memorialului, lăsându minoritatea răspunderea pentru executarea acestui concludu în sarcina majorităţii.

Adunarea a fost închisă prin presidentu între viue aclamări.

Vineri în 22 s'a constituitu comitetul centralu, alegându-şi de presidentu pre Dr. Ioan Raşu, de vice-presidenti pre George Popu de Basesci şi Eugen Brote, érá de secretari pre Dr. Vasile Lucaci, Dr. Dan. P. Bărcianu şi Septimiu Albini.

Revista bisericească.

Interne.

După episcopulu de Rosenau vine şi dr. Filipu Steiner, episcopulu Albei-regale, şi provocă pre credincioşii din diecesa sa, ca să se folosescă de cel mai momentosu dreptu constituţionalu, de dreptulu de alegere. Totu odată le dice: că numai pentru acei candidaţi să voteze, cari atât în viaţa publică, câtu şi în cea privată se bucură de nume bunu, au tăria convingerii şi unu caracteru nepetatu. Dela aceia, pentru cari votează, să poftescă, ca ei publice să promită, că voru apără drepturile bisericeşti şi cu deosebire voru face paşii receruşii, ca să se modifice câtu mai curându § 12 art. de lege 53 din 1868 în sensulu acela, ca statulu să lase în voea părinţilor a detărurii religiunea, în care să se crească prunci născuţi din căsătoriile mestecate. Dacă s'ar fi începutu în totă ţara mai de timpuriu o mişcare vie în sensulu circularelor date de numiţii episcopi, atunci se putea spera înfiinţarea unui partidu catolicu în parlamentulu ungaru, dară acum cu greu credem, să se afle mulţi deputaţi, cari nu numai să promită, dară să şi lucre în spiritu creştinescu-catolicu în parlamentu.

†

Henry Edward Manning.

Gloria Colegiulu Cardinalilor, a bisericeşti catolice din Anglia şi din totă lumea, arhiepiscopulu de Westminster şi primatele bisericeşti catolice din Anglia, Henry Edward Manning a reposatu în etate de 83 ani în 14 a. l. c. Activitatea estraordinară, virtuţile şi talentele lui Manning le vom face cunoscute de altă dată.

†

Giovanni Simeoni.

S. Colegiu alu Cardinalilor a perdut pre unlu dintre cei mai ilustru membri, pre Giovanni Simeoni, prefectu alu S. Congregaţiunii de propaganda Fide. Cardinalulu Simeoni a fostu născutu în anul 1816 în Pagliano, diecesa Palestrina. După absolvarea studiilor a fostu numit succesiv profesoru în Colegiulu de Propaganda, apoi secretaru alu Con-

gregaţiunii de Propaganda, arhiepiscopu titularu, nunţiu în Madrid şi Cardinalu. La anul 1876 a fostu numit secretaru de stat, érá la anul 1878 prefectu alu Propagandei. În acestu oficiu preanonificu şi importantu l'a ajunsu mórtea causată prin influenza. — Cardinalulu Simeoni a fostu o figură nobilă şi simpatică. Specialu pre noi Români şi biserica noastră a iubit-o cu o dragoste particulară. A fostu şi în Blaşu la an. 1855, cându s'a restauratu mitropolia. Toţi preoţii provinciei noastre mitropolitane, cari şi-au făcutu studiile în Roma, începându dela ilustrii nostri Arhiepiscop din Lugosu şi Gherla au crescutu sub egida lui şi au de a-i mulţami multe. Să ne rugăm cu toţi pentru ilustrulu mortu, ca Dumnezeu să-i răsplătescă meritele cu cununa gloriei eterne!

Revista politică.

Afaceri interne.

Agitările electorale se continuă cu inverşunare. În unele locuri s'au întimplat deja ciocniri sângerose.

Mişcarea urdită de Jidovimea din capitală în favorul înarticularii religiunii israelite între confesiunile recepte până acum a avut acel rezultat, că mai mulţi candidaţi au promis, că voru lucra în parlamentu pentru realizarea dorinţelor jidovesce.

Dieta croată va fi disolvată în septemăna acésta, şi în curându se voru escrie şi acolo nouele alegeri.

Austria.

Parlamentulu austriacu a începutu desbaterea convenţiunilor comerciale Marti în 12 a. l. c. şi le-a primitu cu majoritate însemnată. Opoziţie mai însemnată au făcutu numai Cehii tineri. De însemnatu în tôte debaterile acelea este, că Slovenii nu au purcesu solidaru cu Cehii tineri, ci chiar din contră vorbitorul lor Sukijs a declarat, că Slovenii nu voescu să alba nimic comunu cu Cehii tineri, cari prin aspiraţiunile şi uneltirile lor periclitază pacea europenă şi întregitatea monarhieii.

Germânia.

Parlamentulu prusianu a fostu deschis în 14 a. l. c. Discursulu de tronul l'a cetitu cancelarulu contele Caprivi. Între deosebitele proiecte de lege, ce le pune în prospectu discursulu de tronul, amintim cele referitoare la folosirea banilor confiscati dela fostulu rege de Hanovera, precum şi proiectulu referitoru la şcolele populare şi la relaţiunea dintre biserica protestantă şi cea catolică. Discursulu de tronul mai promite şi unu proiectu de lege referitoru la răscumpărarea competiţelor de stolă la botezuri şi cununii. Despre politica internaţională discursulu de tronul nu face nici o amintire.

Proiectulu de lege referitoru la şcolele populare s'a prezentatu deja parlamentulu. Elu e mai bunu ca tôte cele precedente, mai alesu decâtu celu ce l'a fostu prezentatu Gossler şi pentru care a şi trebuit să dimisioneze; dară şi acum lasă încă unele de dorit, cari sperăm, că centrulu le va pute îndreptă.

Correspondinţe.

Bucureşti, 6 Ian. 1892.

Onorată Redacţiune!

Vă mulţamescu de „Studiulu criticu Eminescu“, pre care aţi binevoitu a mi-l trimite.

L'am cetitu cu cea mai mare atenţiune. Frumósă impresie mi-a făcutu! Pentru ce, o să Vă spun. Dela începutu până la sfârşitu mi-s'a părutu forţe curiosu, mi-a deşteptatu unu gustu de cetitu indescritibilu; aveam o nedumerire şi diceam, că chiar cetindu-l până la sfârşitu, nu credu să fiu convinsu pre deplinu, că Eminescu n'ar fi fostu unu „geniu“ şi poeziile lui n'ar fi poezii seriose, ba unele din ele de totu sentimentale, așa câtu cetindu-le să ne încante, precum trebuie să fie ori care poezie cu idei sănătoşe, din care după ce ai cetit-o, să poţi câştiga ceva.

Dar Vă mărturisescu forţe sinceru, că m'am înşelat pre multu în apreţiarea poeziilor regretatulu (!?) Eminescu.

Căci după cetirea opulu „criticu“ am observatu, că eu mai înainte susţineam nise idei cu totul nepotrivite şi contrari chiar lămuritelor idei din cartea cetită; n'aveam altceva de reflectatu decâtu să dicu: „Spes nutrit, spes fallit.“

Nu de multu timpu eram unu admiratoriu alu lui Eminescu. Şi încă mai înainte, pre cându eram prin clasa a VI-a şi a VII-a, cartea de poezii a lui Eminescu mai că o purtam în tot-deuna cu mine; cetiam, dar sinceru Vă spun, nu sciam ce cetescu. Poeziile, cari mi-se păreau uşore de înţelesu, mi plăceau forţe multu. Atari poezii le botezam „poeziile cele mai frumoşe şi mai instructive“. Aceste poezii au influenţat așa de multu asupra mea, câtu — risum teneatis — mă încercam să croescu şi eu poezii à la Eminescu.

Er poeziile cele mai grele, cari nu le înţelegeam de locu, le consideram ca „pline de filosofie“, şi prin urmare nu erau pentru mine. Şi atari poezii, diceam, sunt adevărate, căci cuprind o lume întregă de idei, îmbrăcate într-o formă așa de plastică, așa de plăcută, așa de frumósă, așa de mlădiósă, câtu limba română pare a renasce sub farmeculu lor. Ilusii şi fantasii perdute!

Căci acele poezii nu le înţelegeam, şi cum eră să le înţelegu, — cându sunt îmbrăcate în vesmântulu filosofiei lui Schopenhauer?

Analisându-mi puţinele mele poezii — în timpul de şcolar — mă gândiam forţe seriosu şi diceam în mine. Să fiu luat unu tablou mai plinu de idei, ilusii şi fantasii, tôte poeziile mele ar fi ca ale lui „Eminescu.“ Mă trudiam, să facu o poezie cam ca următoarea — spunu numai o strofă — a lui Eminescu:

În lumea asta sunt femeii
Cu ochi, ce isvorescu schinteii,
Dar ori cât ele sunt de susu,
Ca tine nu-su, ca tine nu-su.

Eu o scrinisem cam în modul următoriu:

În ţera asta (Transilv.) sunt copile
Cu ochi, ce-mi sunt dragi mie,
Şi ori cum sunt ele la voi (România),
Nu-su ca la noi, nu-su ca la noi.

Şi sciū pre mulţi colegi ai mei, cari mi diceau: E o adevărată poezie! ce idei, ce sentimente!

Dar — acum, și, nu e vorbă, ceva mai înainte, după ce cetii cu cea mai mare atenție „studiul critică” bine alcătuit în tota privința, — m'am deșteptat mai mult și am ajuns până la acel punct de revoltă, câtă trebuie să țin: „Quousque tandem abutere, poeta, patientia mea, quamdiu „poesile tale” me eludent?!”

Dacă ar trăi poetul nostru, și dacă eram în curent — precum sunt acum — cu pesimismul lui isvorit pur și simplu din filosofia veștedă a lui Schopenhauer, i-ași dice: „Nihil agis, nihil moliris, nihil cogitas, quod ego nou modo non audiam, sed etiam non videam, planeque sentiam.” (Cic. Cat.) Astăzi, deși vedu tipărit în cărți cuvinte de laude „în slava ceriului” despre Eminescu, ca:

„Eminescu este reprezentantul cel mai de frunte al curentului decepționist în literatura noastră poetică. O influență profundă avu poesia populară asupra-și, nici unul din poeții nostri n'a părăsit mai adănc în spiritul ei, nici unul n'a știut să utilizeze mai admirabil versurile populare spre a exprima concepțiunile cele mai înalte ale cugetării. — Admirator pasionat al naturii, el nu face să simțim, în câteva versuri și într-o limbă de o simplitate adesea sublimă, negrăite-le frumseți, tainicele sale cântări. Eminescu posedă ca nime altul o mare varietate de forme poetice și o înțelegere profundă a artei antice” (vezi autorii moderni de Șeineanu); — deși le vedu, țin, toate acestea, totuși mi e imposibil să-mi mai fac o idee frumoasă, limpede și izvorită dintr'ună creră sănătoasă, despre poesile lui Eminescu. Am cetit și acum poesile lui Eminescu punându-le în comparație cu ceea ce se spune în critica Domniilor Vostre dar vrându nevrându trebuie să recunosc adevărul, ce există în acel „studiu critică”.

Acel „studiu critică” lucrat cu atâta măiestrie într'un stil mai mult sau mai puțin plăcut și atrăgător, cu nise idei și expresii vii și delicate, merită totă atențiunea, și are să fie cetit de numeroși publici, și acesta are să fie din inimă recunoscător celui care, fără nici o șială, cu brațele deschise, cu mintea luminată și cu inima liniștită a avut curajul de a da publicității un atare „studiu critică” atât de atrăgător, prețios și instructiv pentru multa tinerime, care mai înainte — și pte și acum — n'avea cuvinte, cu cari să admire pre Eminescu; ba încă audiam pre mulți dicend: „Eminescu a contribuit foarte mult la dezvoltarea limbii și literaturii române, și fără de El (?) literalmente am fi fost perduți.” Dar, Vă mărturisesc, că cu cât l-a fost și-i este, pte, admirațiunea mai mare acum în prezent, cu atât „dejosirea dreptă” va fi în viitor exprimată mai liber și mai cu gust. Îndată după răspândirea „studiului critică” aci în România — București — s'a născut un curent foarte mare și — quot capita, tot sententiae — unii judecau într'un chip, alții într'altul, — s'au aflat unii, cari se pretind a fi savanți — între tinerime, — cari vedend cartea „studiul critică — Mihailu Eminescu” nici n'au avut curiositatea de a o deschide măcar, ci diceau — ira ardentis — : Cine a îndrăsnit a critica pre „marele nostru poet” ?! Er alții, căci l-am observat pre toți, cam ce părere au, alții, țin, au admis cu tot dreptul — sine ira — cele scrise în „studiul critică”.

Până acum, stimate Domnule Redactor, am fericirea se Vă spun, că „studiul critică” edat din Biblioteca Dvostre, are mai mulți aderenți, decât neuniți cu ideile Dvostre.

Primiți stima și respectul, ce Vă port. **Unu Făgețan.**

Dare de sémă și mulțamită publică.

Subscriși în numele comitetului aranjator cu totă stima vinu a dá marinimoșilor și binevoitorilor *colectanți* și *contributori* următoarea *dare de samă* despre venitul balului din 11 Februaru st. n. 1891, ținut în „Otelul național” din Blăși, în folosul fondului pentru ajutorirea studenților miseri în casu de morbu, și a-și exprima sincera lor *mulțamită*, și recunoștință pentru concursul îmbucurător, cu care ne-au onorat, rugându-i tot odată a escusa înfărdierea acesta provenită din cauza morbulu.

I. *Venitul internu* din lista balului: Escelența Sa Metropolitulu *Dr. Ioan Vancea* 30 fl. — *Zacharie Branu* 2 fl. — *Iosef Salmen* 1 fl. — *Ioan Strejanu* 1 fl. — *Samuil Szabó* 1 fl. — *Mihailu Rațu* 2 fl. — *Pongrácz Gergely* 1 fl. — *Basilu Lupescu* 2 fl. — *Ioan Damianu* 1 fl. — *Salamon Sinberger* 5 fl. — *Mihailu Janza* 2 fl. — *Ioan Borsu* 1 fl. — *Vasilu Costea* 1 fl. — *Nicolau Rusanu* 2 fl. — *Ioan Janza* 2 fl. — *Luca Rusanu* 2 fl. — *Dr. Alesandru Popu* 2 fl. — *Nicolau Botezanu* 1 fl. — *Teodoru Horducaci* 1 fl. 50 cr. — *Dr. Jacobu Brădușanu* 3 fl. — *Flaviu Șuluțu* 2 fl. — *Adolf Krabs* 2 fl. — *Samuel Szölösi* 3 fl. — *Dr. Hossu* 5 fl. — *Georgiu Vancea* 2 fl. — *Aurelia Solomonu* 1 fl. — *Petru Cirlea* 1 fl. — *Ioan Handrea* 2 fl. — *Victoru Moldovanu* 1 fl. — *Vincențiu Visoia* 1 fl. — *Nistoru Onei* 1 fl. — *Ludovicu Csato* 3 fl. — *Basilu Olteanu* 2 fl. — *Ana Sântionu* 3 fl. — *Nicolau Moldovanu* 3 fl. — *Susana Zudor* 1 fl. — *Moritz Bretter* 5 fl. — *Tirionu Boteiu* 2 fl. — *Iosifu Vancea* 2 fl. — *Victoru Lochianu* 1 fl. — *Nicolau Todoranu* 5 fl. — *Augustinu Chețanu* 3 fl. — *Ioan Grama* 2 fl. — *Iosifu Raicu* 2 fl. — *Teodoru Vlaicu* 2 fl. — *Jacobu Butnariu* 1 fl. — *Nicolau P. Bota* 2 fl. — *Livia Stanciu* 1 fl. — *Aurelia Maioru* 2 fl. — *Elisabeta Bianu* 2 fl. — *Octavianu Popu* 1 fl. — *Carolina Chirilă* 1 fl. — *Amalia Crișanu* 2 fl. — 2 fl. — *Ioan Bradu* 1 fl. — *Dionisiu Romanu* 3 fl. — *Ana Peleloviciu* 1 fl. — *Hulea (Hașagiu)* 2 fl. — *Moldovanu (fam.)* 2 fl. — *Georgiu Popu* 2 fl. — *Basilu Solomonu* 2 fl. — *Ludovicu Tornya* 2 fl. — *Iosepfa Mendl* 5 fl. — *Mihailu Popoviciu* 1 fl. — *Basilu Turcu* 3 fl. — *Maria Tipografu* 2 fl. — *Charlota Felmer* 1 fl. — *Iuliu Hahnenheim* 2 fl. — *Dimitrie Turcu jun.* 2 fl. — *Ioan Rațu* 2 fl. — *Iosifu Cirlea* 2 fl. — *K. Török* 3 fl. — *Daniel Mihaly* 1 fl. — *Daniel Istvan* 2 fl. — *Gregoriu Ordace* 2 fl. — *Ioan Velicanu* 2 fl. — *Ioan Marianu* 2 fl. — *Aritonu Mija* 2 fl. — *Iosifu Hossu* 2 fl. — *Ludovicu Aranyosi* 1 fl. 50 cr. — *Fam. Schieszl* 3 fl. — *Simon Alajos* 2 fl. — *N. N.* 1 fl. — *Amalia Grama* 1 fl. — *Maria Popu (Ghirișu)* 1 fl. — *Isidoru Lieblich* 2 fl. — *Leopoldu Heisikovits* 2 fl. — *C. L. Felmer* 1 fl. — *Krisztian Vilmos* 3 fl. — *Aureliu Trifanu* 1 fl. — *Ioan Moldovanu* 2 fl. — *Adolf Deutsch* 1 fl. — *Augustinu Bunea* 1 fl. — *Petru Suci* 1 fl. — *Stanu Vulețu* 1 fl. — *Nicolau Hențu* 1 fl. — *Friedrich Schuller* 2 fl. — *Georgiu Barbatu* 3 fl. — *Nicolau Puianu* 2 fl. — *Gavrila Popu* 1 fl. Suma 217 fl.

Marinimoșii contributori însemnați cu litere *cursive* au solvit preste prețulu de intrare.

II. *Venitul esternu*: A) după listele de colectare:

Lista Nr. 1. Colectante *Amb. Chețanu, Clușiu*, 1 fl. — *Ioan Laslo* 1 fl. — *Demetriu Papp* 1 fl. — *Dr. Comșa* 1 fl. — *A. Bohățel* 2 fl. — *Basilu Podoba* 50 cr. — *Dr. Gregoriu Silasi* 1 fl. — *G. Popescu* 50 cr. — *Carolina Corșa* 1 fl. — *Alesiu Popu* 1 fl. Suma 10 fl.

Lista Nr. 3. Colectante: *Nicolau Toganu*, cooperatoru gr. cat. *Sibiu*, 1 fl. — *Șuluțu Jude* r. în pens. 1 fl. — *Dr. Rusu* 1 fl. — *Dr. Diaconoviciu* 1 fl. — *Maxim*, majoru în pens. 1 fl. — *B. Hărăganu*, adv. 1 fl. — *G. Baritiu* 1 fl. — *Baronu Urs* 2 fl. — *Arseni* Bunea 1 fl. — *Ioan V. Rusu* 1 fl. Suma 11 fl.

(Va urma).

Noutăți.

Diua de botezulu Domnului s'a sărbătu la biserică catedrală din Blăși cu solemnitatea îndatinată. La s. Liturgie a pontificat Escelența Sa I. P. S. D. *Mitropolitu* asistat de membrii veneratulu capitulu și de alți preoți din gremiu. La finea liturgiei s'a facut săntirea apei, după care prezelosulu Archipăstoriu însu-și a botezat clerulu și poporul adunat în număr foarte mare.

Distincțiune. Escelența Sa Episcopulu de Orade a denumit de protopopu onorariu pre M. O. D. *Iuliu Papfalvai*, profesor de Religie și limba și literatura română la archigimnasiulu din Oradea-mare.

Promovare. Dl. *Eugeniu Branu*, fiulu viceprotopopulu gr. cat. din Sâncel de lângă Blăși și concipist aplicat pre lângă avocatulu archidieceșan, în 6 a l. c. a fost promovat la Universitatea din Clușiu la gradulu de doctoru în drepturi.

Denumire. Dl. *Davidu Radeșu*, silvanist diplomatu, a fost numit forestier archidieceșan în Blăși.

Cunună. Dl. *Aureliu C. Domșa*, contabilu la cassa centrală archidieceșană, își va serba cununia cu domnișora *Livia Moldovanu* la 24 a l. c. în Cergăul-mic. — Dl. *Dr. Ioan Urdăcanu*, medicu cercualu în Sânpetru, și domnișora *Elena Moldovanu*, fiica protopopulu gr. cat. din Catina, își serbeză cununia la 24 Ianuariu în Catina.

Producțiune teatrală. În 18 a l. c. publiculu din Blăși a avut o sară plăcută, ce le-o a gătit diletanții din locu. Nu facem deosebire multă: sunt vrednici de laudă, căci toți acestia n'au cruțat osteneală, numai să potă ajuta unei reuniuni atât de folositoare cum e reuniunea pompierilor. — În piesa primă *Nobila concitoare* au plăcut cu deosebire joculu și mișcările firești ale domnului *Aug. Coltoru*. Dnsulu pre lângă istețimea sa a mai dispus și de puțintică esperință. Toemai pentru aceea mai că mai mult merită au avut *Dna Silvia Grama* și *dnii Ales. Comșa* și *Victoru Turcu*, cari pre lângă toate greutățile începutulu și-au jucat destul de bine rolurile. — În „*Vivandiera*” *Dra Gizela Turcu* și-a interpretat rolulu foarte bine. — În „*Cinel-Cinel*” dl. *Victoru Turcu* ne-a înfășat destul de naturalu pre unu Moldoveanu. Dar și celealalte roluri au fost bine interpretate, și numai gratulă putem Dreii *Gizela Turcu*, *Dnei Silvia Grama* și *dlui G. Popu* la aplausele, ce au secerat. *Dna Silvia Grama* în rolulu *Florencei* s'a simțit mai bine ca în rolulu tineref veduve din piesa primă, era dl. *G. Popu* ne-a înfășat destul de bine pre boerulu *Sandu* dar și mai bine pre țeranulu *betranu* din piesa a doua. A fost o scenă dragălaşă, cându s'a implut scena de țerance și flacăi, cari s'au înșirat la o horă. — Am dor să asistăm mai adeseori la producțiunile de aceste. Piese teatrali bune desfătează și tot-odată nobilitază inima.

† **Archiducele Carolu Salvatoru.** Familia domnitore erași a perdut un membru. Archiducele *Carol Salvatoru* fiind cuprins de influență, și mai apoi și de arprindere de plumăni a reposat în 18 a l. c. S'a născut în 1839 ca alu doilea fiu alu marelui duce de Toscana *Leopoldu II.*

Limba latină în școlele reale. Ministrulu r. u. de culte și instrucțiunea publică a adresat inspectoriilor r. u. de școle o circulară, prin care face cunoscut, că la ascultarea limbii latine potă lua parte toți elevii încependu din clasa a V. În sus, dacă din obiectele ordinare au avut cu finea anulu trecut calculu cel puțin de „suficiente”.

Cum am putea lăși economia rațională?

Este prea bine cunoscută, că țerenii noștri sunt conservativi: ei continuă metoda de economisare moștenită de la moși și strămoși și practizată cu decăz de ani mai înainte; deși împrejurările grele, între cari trăesc, și concurența, ce li-se face economului pre toate direcțiunile, ar' pretinde mai multe cunoștințe, o economie mai rațională, cu ajutoriul căreia să poată produce mai mult și mai bun.

Domnii dic: „Țerenul e talpa țerei.“ Se cuvine așadar, suntem chiar detori noi cărturarilor, să venim întru ajutoriul țerenului român, și păcătuiim, dacă stăm și privim cu mâinile în sină la decăderea morală și materială a economilor noștri. Fiind că dela bunăstarea țerenului atrăne înflorirea, prosperarea, întărirea noastră națională și bunăstarea poporului român întreg.

Dacă privim în jur, vedem, că măsuriul, călțunariul, zidariul, măcelariul, hornariul și alții, ca să-și poată lucra măestria sa, au lipsă de o pregătire de 3—5 ani. Cu alte cuvinte cei ce-și alegă ca condițiune pentru viață o măestrie, trebuie să aibă o pregătire, numai agricultorilor poate fi ori cine și fără de nici o pregătire. Eță greșă! Nu numai interesul privat al singuraticilor, ci interesul bine priceput al statului, al patriei, al poporului impune fiece carui agricultorilor detorița de a-și însuși cel puțin principiile fundamentale ale economiei raționale. Elu astfel să-și lucre pământurile, viile și pădurile sale, câtă acelea să-l aducă venitul cel mai posibil. Er' acesta nu e cu puțință după modul de economisare practisat până aci de țerenii noștri.

Partea cea mai mare dintre Români se ocupă cu agricultura. Fundamentul visteriei statului încă-lă formeză darea de pământ, carea o plătesc agricultorii, proprietarii mari și mici. Și totuși această clasă de omeni, ce aduce celea mai mari folose statului, e mai părăsită, lăsată în grigea sorții, e avisată la propriile sale puteri. Și acesta cu toate că e constatată, că bunăstarea singuraticilor formeză puterea statului, a poporilor și națiunilor, eră de altă parte decădița materială și morală a singuraticilor are de urmare naturală căderea, nimicirea statelor, poporilor și națiunilor. E deci în interesul fiece carui stat, popor și nemă, să se compună din indiviți deștepti, diligenți și cruțători. Durere, că la noi nu este așa. Poporul nostru e foarte rămas, er' cei dela putere n'au nici bani nici voe, ca să mai ajute și pre țerenii noștri, ci din contră pre și ce merge le pună pedecă pre toate terenele. Nu ne rămâne deci altă ceva, să ne ajutăm înși-ne, cum vom pute.

Se nasce acum întrebarea, că ore cum am putea fără bani și în timpul cel mai scurt să ridicăm treptat pre poporul nostru? Sau cu alte cuvinte cum am putea să dedăm pre agricultorii noștri la o economie mai rațională și mai rentabilă?

Toate se pot, numai să avem încredere în Dumnezeu și voe tare.

Ca să ne ajungem scopul, înainte de toate avem să dăm copiilor noștri dela sate o instrucțiune, carea să fie așa întogmită, câtă încă în școla poporală să se arunce sămënța și să prindă rădăcină un mod nou de economie, economia numită cu dreptă cuvintă rațională.

Avem școle poporale aprăpe în fiece care comună, și în fruntea acestora preoți și învățători calificați chiar și din limba statului. Avem plan de învățământ lucrat după legile statului și după ordinățiunile ministeriale, numai pentru ca să nu se mai pună atâtea dificultăți și pedecă învățământului poporal. Dacă esaminăm mai de aprăpe acest plan, aflăm, că în esință este același atât pentru școlele dela sate, câtă și pentru celea orășenești. Eță ce nu înțelegem eu. Pre când școlele dela orașe sunt cercetate aprăpe numai de copii de oficiali, măestri,

industriași și comercianți, pre atunci elevii școlilor poporale dela sate putem dice, că toți sunt copii de plugari, cari copii, afară poate de unul—doi, toți după trecerea anilor de școlă vor rămâne la cornele plugului. Cu alte cuvinte fiitorul plugari are să învețe aceea, ce înveță fiitorul avocat, medic, meseriaș și alții. Și acesta nu e bine așa. Pentru un meseriaș și industriaș, sau pentru cel ce se pregătesce la o carieră științifică, școla poporală este numai un loc de pregătire, fiitorul agricultor din contră școla poporală are să-l pună nu numai temelul instrucțiunii, ci conformă trebuințelor lui din viața practică are să-l dea o instrucțiune completă, deplină.

Și în loc de acesta ce vedem? Aceea, că copiii economilor noștri în anii de școlă învață multe de toate, învață gramatică, sintaxă, geografie istorie, nu e destul, trebuie să învețe și unguresce. Cu un cuvintă învață multe lucruri mai multă sau mai puțin folosite; căci dacă cugetăm bine, din toate acestea în viața practică are mai mare folos de citire, scriere și calculare.

Poate că astfel cer interesele statului, ca adevărații economilor noștri să învețe mult și să nu știe chiară acel lucru, după care au să trăescă.

Școlele de agricultură ar' ave chemarea specială, ca să creeze, să formeze o clasă de economi precepuți și diligenți. De acestea însă noi Români din Austro-Ungaria n'avem, er' statul încă are numai puține, și după starea financiară de astăzi abia le susține, de abia îi ajungă banii pentru alte scopuri mai înalte (?).

Interesul țerei ar' cere, că în fiece care comitată să fie cel puțin câte o școlă de agricultură pentru economii noștri țereni.

În lipsa acestor școle de specialitate să ne ajutăm pre altă cale, ca totuși economii noștri dela sate să-și poată câștiga cunoștințele economice de lipsă.

(Va urma.)

Sărmana Dolores.

Istorie Andalusiană de Fernan Caballero.

(Continuare.)

IV.

Erau toate înzădar. Pre neastimpăratul tinere nu-lă mai putea depărtă dela planurile lui nici sfaturile prietinelor lui, nici lacrimile surorii și mamei lui.

Și Tomasillo a și mersu pre bordul vasului și a plecatu pre mare.

Și ce penă ar fi pututu să descrie durerea sărmanei femei? Și care gură ar pute să o spună? Viața ei muria mistuită de durerea pentru trecut și de frica pentru prezent și viitor, întocmai cum se vesteșce stejarul, ce-a fostu lovit de trăsnet, și la rădăcina căruia rōde acum un verme.

Între ast-fel de împrejurări trecu un an.

Într-o zi intră în locuința sărmanei veduve un matros bătrân, care a fostu prietinu cu fericitul ei soț. Elu aducea o epistolă dela Tomasillo, datată din așa desu numitul Montevideo.

Epistola eră plină de voe bună. Copilul povestă, câtă de minunat călătorise, și scria, că-și așa de sănătos și trăesc bine ca peșcele în apă; că a crescutu cu o jumătate de Vara,¹⁾ și că se va întorce erăși în patrie cu același căpitan și cu aceeași nae, cu care a plecatu.

Dela primirea acestei epistole veduva nu lăsa mai multă să trecă nici o zi fără de a nu se scobori la țermurul mării și de

¹⁾ Măsură spaniolă, cu ceva mai mică de un metru.

a cercă de acolo, că ore nu i-ar fi cu puțință să zărescă pre nemărginitul deșert azuriu de apă nae, carea îi va readuce copilul. Mulți se încercară, să o rețină dela mergerile acestea, cari nu puteau să fie decât stricăciose sănătății ei, dar înzădar! Căci dacă realitatea îi denegă ceva fericire, atunci inima se înclăștă de o iluziune, pre carea nu o mai lasă, și în carea apoi se și consumă. . . .

Toate treceau, zilele, valurile și norii, numai Tomasillo nu mai sosia.

Eră într-o seră pre timpul, când ziua și noptea își într-o formă de mari. Sorele ardător se pregătia, să lase pământul uscat și slăbit de puteri. Din depărtare se apropiă vânturile reci spre a ne reînvia cu furtunile lor și spre a face cu povăile lor pământul productiv. Și ele vestiau sosirea lor prin descărcarea unei furtuni grozave, carea umplu pre toți de spaimă.

Fericită-i familia, carea la ast-fel de furtuni grozave e adunată totă sub un acoperiș scutitor. Ea, dacă va fi mulțămită lui Dumnezeu pentru această binefacere, ar trebui să-și împreune mâinile și să se rōge și pentru aceia, cari își în lipse și pericole. . . .

Biata noastră veduvă nu se putea număra între fericții aceștia. Acela, care eră totu, ce avea pre pământ, eră pre marea largă.

Vântul care sufă din spre mare, despoia ochii sărmanei veduve și de ultimele lacrimi și ridică în inima ei valuri de frică, întocmai cum ridică din apa mării valuri câtă munții.

Așa petrecu ea totă noptea. În ziua următoare de slabă ce eră nu mai putea să se ridice din pat. Fată-sa îi aduse supă, carea bunul călugăr i-o cruță din mâncarea sa, și apoi se duse la o pănărită avută spre a-i cerne grăul.

Biata veduvă abia se vedu singură și ne mai putendu-se stăpâni, se scolă și plcă erăși la țermurul mării.

Cine n'a vedutu plinu de groză grandiosul spectacul, ce-lă ofere marea sbiciuită de furtună? Cine n'a tremurată privind, cum valurile puternice lovindu-și una de alta capetele gigantice se sparg și stropesc cu spuma lor câtă colo preste țermu? Cine n'a cređutu atunci, că vede massa umflată de apă tremurândă de furie? Și cui nu i-s'a împărută, că din afunđimile ei aude urletul înfiorător al unui animal sălbatic întăritat? Cine nu s'a înfiorat privind lucrarea acestei puteri grozave, căreia nu i-se poate împotrivi nimica de pre pământ? Cine nu și-a închipuit, că atunci, când observă un val spărgendu-se de țermu, pre care apoi îl urmăză al doilea, al treilea, și așa mai departe, cui nu i-s'a împărută, că vede pre îngrozitorea hidră, capetele căreia creșeau mereu?

Orizonul nu se mai zăria prin ploa, carea luptându-se neîncetat cu vântul ascundea așa de tare Cadixul cu farul lui, ca și cum mâna puternică a viforului ar fi voit să-l ștergă de pre cartă lumii.

Norii își părăsiră de multă formele plăcute și mersul ușor, și acum cădeau repede la vale.

Biata femeie stă pre țermu bătută de vânt și stropită și udată de ploa și de valurile mării. Ea privia dusă pre gânduri,

în spre marea, pre carea nu vedea fără numai sălbaticile vrtejuri, ce le făceau valurile turburate, și cari ar fi înghițit de bună seamă ori ce viețitoru, care ar fi fost apucatu de orcanu.

Și femea în butulu acestei furtuni îngrozitoare stă încă, și sforțându-și încă odată și ultimele puteri, ce mai aveă, zdrobită și desperată nu-și mai luă ochii de pre marea, pre carea de-odată i-se părū, că zăresce ventrelele albe ale unei năi.

* * *

Cătră séră Senor Canuto pășese foarte mișcatu spre locuința sa. Observându însă, că femea-sa nu-l acasă, face o față de nedestulită. Apoi merge neliniștitu în sus și în jos, stă, se scarpină după ureche și mișcă din capu.

„Ce-i cu dvóstră, Senor Canuto, de sunteți așa de mișcatu?” îl întreabă mătușa Melchiora.

„Mișcatu dicit? Într'adevărú foarte mișcatu! Căci închipuiți-vă, s'a întâmplat ceva grozavú!”

„Pentru Dumneđu, spuneți-mi, ce-i? Grigiți, să nu fiți însă înșelați și dvóstră de cei ce facu din țintăriu armăsariu.”

„Hm! . . . Ecă s'a aflatu la țermurulu mării o femea mórtă.”

„Of, Dómnne sfinte! Dórá ucisă?”

„Nu, mórtă de o mórté naturală. . . .”

Asta însă n'ar fi cine sci ce lucru mare. Ceea ce e mai rău, e că femea aceea e vecina noastră Tomasa.”

„Ce spuneți, pentru Dumneđu?”

„Adevératulú adevérú, mătușe Melchioră. Și încă lucrulu totu n'ar fi așa de rău, dacă n'ar trebui să facu chiar eu unu raportu despre totă afacerea acésta!”

„Aceea nu-i nimica!” replică găzdóea, începéndu să plângă.

„Cum să nu fie! Dórá gândiți, că aceea se face așa fără nici o paradă, ca și cum te-ai apucă să faci nisce clătite? . . . Si-acum pre lângă alte necasuri uici Pepa nu-i acasă. . . Numai asta a mai lipsitu!” observă carabinierulu vędéndu, că vinu vecinele cu grămada, și auzíndu-le, cum plângu și se vaietă. „Poftimú, să facă cineva pre-o larmă ca asta unu raportu la locurile mai înalte. . . . Așa-i, dacă nu mi-am pututu ține gura!”

Dar spre noroculu lui chiar atunci sosese soție-sa. Îi cere în grabă cheile și-apoi întră în odaia sa și se apucă de concipiarea raportulu.

„A scăpat'o Dumneđu de necasuri pre biata vėduvă,” dicea mătușe Melchiora. „Și fiindu-că ea și pre pământu a trăitú ca o sfântă, ca o martiră, de bună seamă în ceriú va fi ajunsu într'unu locu bunú.”

„Intr'adevărú, mórtéa a fostu o binefacere pentru Tomasa,” adause Catalina. „Aceea, care merită acum mai multu compătimirea noastră, e sėrmana fėtă.”

„Sciți ce, Dona Pepa?” dıse o vecină. „Dvóstră și așa ați simpatisatu multu cu fėtă acésta, și așa cum n'aveți copii, ați puté-o luă de sufletu.”

Acestu cugetu bunú și umanitaru flu avuse și brava Pepa, dar fiindu-că mai eră și bărbatulú, care trėbuiă să vorbescă în respectulu acesta, rėspunse:

„Din parte-mi voiú face totu, ce voiú puté, ca s'o ajutu. S'o leău de sufletu e greú pentru mine; așa ceva ar fi detoriunța celorú cu stare; și-apoi în sfărșitú cu câtu o

face omulu acésta mai nefndemnatúde nimeni, cu atăta e mai mare responsabilitatea.”

„Dar cine-i va spune óre sėrmanei Dolores mórtéa mamei sale?” întreabă de odată Catalina.

„Aceea o va face părintele Nolasco, cându se va rentórcé dela biserică,” dıse mamă-sa. Bietulu călugărú! tot-deuna cându avemú ceva greú de făcutu, totu la elú ne îndreptămú.”

Pepa s'a întorsu în chilie, unde a aflatu pre soțulu sėu punéndu în cuvertă raportulu făcutu cu multă sirguintă, spre a-lu spedá prin unu espresu la judecătoria din Puerto de Santa Maria, în cerculu căreia eră și Rota.

„Sciți, de ce amú vorbitu?” îl întreabă mătușe Melchiora, după ce elú eșise din casă.

„De ce?”

„Etă, chiar dıceam, că sėrmana Dolores, carea a rėmasu acum și fără mamă, și carea are lipsă de unu spriginu, nu póte fi scutitá mai bine de nimeni ca de Dvóstră, că Pepa o iubescé multú.”

„Și ce a dısu la aceste Pepa?”

„Ea socotesce, că a luă copii de sufletu se ține de ómenii bogati, dar dacă Dvóstră cugetați. . . .”

„Dacă cugetu?” strigă Canuto făcéndu ochi mari. „Ce să cugetu? Isú dórá eu unu milionaru ori unu conte, ca să facu ca regina noastră și să adunú pre copiiú cei fără tată și mamă? Dvóstră într'adevărú aveți nisce planuri așa de. . . .”

Și cu vorbele acestea carabinierulu întră ér în chilia sa.

„Spune-mi, rogu-te, dragulu meú Canuto,” începú Pepa, „nu mai respirá chiar de locu vėduva, cându ai aflat'o?”

„Nu, de locu! Eră așa de mórtă, ca și cum ar fi muritú de trei zile, și fluxulu fi udá deja peciórele.”

„Sėrmana, sėrmana! Ce bine ar fi fostu, să te fi vėduțu măcar cu câte-va clipite mai înainte de ce a muritú. Să te fi vėduțu pre tine, care i-ai arėtatu tot-deuna o față pretinescă.”

„Aievea!”

„Tu i-ai fi însėninatu câtu-și de câtu măcar ultimele mominte, și i-ai fi dısu: — Morí liniștită și în pace, eu voiú adoptá pre fícă-ta și-i voiú dıce Pepei, să se pórté față cu bieta Dolores ca o mamă. —”

„Bine dicit, bine dicit!” rėspunse carabinierulu, a căruí față, vędėndu-o pre Pepa plángėndu, începú a îmbracă o expresiune de blăndețá.

„Și câtu de durerosu e acum, că tu nu mai ai timpú să mai implinesci fapta acésta bună, carea atătú de multu o doriá inima ta!”

„Dar bine, femea, n'ai dısu ohiar tu cătră Melchiora, că a celorú avuți e detoriunța, să creșcă orfanii altora?”

„Am dısu, nu negú, dar aceea n'am dısu, pentru-că dórá n'a-și teme de așa ceva; nu! căci chiar și acum am înaintea ochilorú cuvintele Domnulu: „Ajutați-ve unulu pre altulu!” Și încă și mai multú: eu pricepu cugetulu tėu și-ți spunú, că mă bucurú, dacă vei face ceea ce preocupá acum inima ta; căci adu-ți aminte, că eu tot-deuna am doritú, să am o fată, și Dumneđu credú că de aceea nu mi-a ascultatú cererea, fiindu-că mi-a destinatú mie și ție acésta copilă nefericitá.”

„Ascultá, Pepo, tu vorbesci foarte bine, și mie încă mi-se pare, că așa ceva e unu lucru foarte bunú, dar încă nu-i tărđiú. . . .”

vomú luă pre Dolores, și ea își va ajutá la purtarea economiei casnice, cu unu cuvintú își va face mai ușórá purtarea gospodăriei.”

„Dar auzi, Canuto, n'o face pentru acésta, fă-o din iubire creștinescă. Căci celú ce face altuia o binefacere, lui își face o faptă bună. . . . Ah, că nu-sú eu în loculú tėu, căci îndată m'ași îngrigi, ca trupulu ei să fie adusú în biserică și să fie încunjuratú de luminí. Tu veți bine, că lucrulu acesta n'are cine-lú face.”

Și carabinierulu își puse în capú căciula sa de paradă, merse în curte și îndreptându-se cătră mătușe Melchiora îi dıse cu multă gravitate:

„Să sciți, mătușă, că adoptezú pre Dolores, căci Domnulu a dısu: „Ajutați-ve unulu pre altulu!” Fata va puté ajutá încát-va pre Pepa.”

„Mė temeam multú, că nu veți avé s'o faceți acésta,” rėspunse Melchiora uimită.

„În casa mea, mătușă, eu isú comandantú, și Pepa nu póte face fără numai ceea ce vreú eu. Priceput'ați?”

Și după acestea carabinierulu plécá maiestaticú mai departe pășindú pre taturile marșulu regescú.

(Va urmá.)

Diverse.

Despre dınți. Sciutú este, că dınții servescú de-oparte pentru sfărmaréa și pregătirea alimentelorú, ca acelea cu atătú mai ușóru să fie înghițite și mistuite, ér de altá parte cei dinainte (incisivi, tăiătorí) suntú de odată și organú de vorbire. Atătú una câtú și cealaltá funcțiune este de mare însămnătate pentru viețá. De aceea grigirea dınților meritá o deosėbitá atențiune. Mănilé ni-le spėlămú în fiesce care dı, și încă cu săpunú, de-órece apa curatá nu le curățá de ajunsú. Celú puținú atăta grige, dacă nu mai mare, meritá și dınții. Dar nici de pre ei nu se potú depártá rėmășițele de mánecare și alte corpuri străine prin simpla clătire sau spėlare a gurei cu apă curatá. Unii folosescú și spre scopulu acesta săpunulu de spėlatu, dar asta pre lângă aceea că are unu gustu neplăcutú, de multe ori conține substanțe stricacióse dınților. Se aflá însă săpunú anume pentru dınți, care nu cu multú este mai scumpú decâtú celú de spėlatu. Asemenea se aflá pulvere de dınți. Amėndoué suntú foarte bune pentru curățirea dınților și se recomándá din partea celorú mai buní medici. Nu este iertatá folosirea pulverei de carbune sau cenuse, fie chiar și de țigaretá, fiindu-că conține părți vătămátore smaltuluú dintelui, și câtú ce suferé acesta, dintele începe a se strică și a ne causá durere. Cei mai multí se îndătinézá a-și spėlá dınții diminėtá. E bine și atunci, dar cu multú mai bună este spėlarea de sérá. Preste nópte limba, muschii și nervii pausézá. materiile străine rėmase între dınți începú a putredí și a fi stricacióse. Peria, ce se folosescé la spėlatulu dınților încă să nu fie nici prea asprá, nici prea móle; în casulu primú vatámá dınții, ér în alú doilea nu-i curățá destulu de bine. După mánecare pentru depártarea rėmășițelorú dintre dınți suntú bune scobitórele de lemnú nu tare; cele de osú și de pene încă nu suntú rele, numai să fie câtú se póte de netede. Schimbarea repede a temperaturéi din gurá (după o mánecare caldă apă rece, și întorsú), precum și mánecările prea acre, asemenea suntú stricacióse sánėtáții dınților; în multe casuri acestea causézá creparea smaltuluú, stricarea dintelui.

Deficitulu Rusiei va fi în an. 1892 de 74 milióne de ruble necomputându-se sumele de lipsă spre ajutorarea ținuturilor bántuite de fómete.

Economie.

Iernatul stupilor. S'a arătat în numărul precedent, cum trebuie să se ia mierea stupilor din coșnițele imobile. Ce privește II *nutrirea stupilor din coșnițele mobile*, din care mierea se poate scoate după plac, acesta e cu mult mai ușor. Scotem adevărat din coșniță toate cadrele cu faguri cu albine cu tot, așezându-le într-o lădiță. Apoi punem în fundul coșniței atât în șirul întâi, cât și în al doilea câte un fagur gol, după aceea așezăm cealaltă fagur ast-fel, cât în șirul primă să vină 4—6 faguri plini cu miere astupată; în șirul al doilea se pună totu 4—6 faguri cu pu și de cel numai de jumătate cu miere. Mierea din fagurii aceștia poate fi și destupată, pentru-că o consumă albinele încă în lunile de toamnă. Se recere, să fie de jumătate goli fagurii din șirul al doilea, fiindu-că albinele tot-deuna pre ei iernază, și nu pre cei plini cu miere. Între scândurile cadrelor, unde se întinesc ele, trebuie virite bucăți de faguri, cari să servescă de trecere din șirul întâi în al doilea. În urmă era se pune câte un fagur gol în fiesce care șir, se împinge ferăstra până lângă fagur și lucrul e terminat. Un fagur dintr'un cadru, dacă e plin, conține un kg. de miere, deci ușor ne putem orienta câți faguri să dăm albinelor amăsurat mulțimii lor.

Mierea o luăm dela alți stupi din coșnițe mobile, dacă aceștia au miere întrecătoare, era dacă nu putem lua dela aceștia, atunci și stupii din coșnițele mobile se nutresc după metoda arătată la nutrirea stupilor din coșnițele imobile. La cazul cându ne-a rămas de toamnă faguri cu miere deplin astupați, aceștia îi păstrăm și preste iernă, ca ast-fel de va fi lipsă, să avem cu ce nutri stupii primăvara.

Câte dobitoce are Franța? După datele ministerului de agricultură din Franța numărul dobitoceilor de câți-va ani nu crește, ci în special pentru cai scade. În anul 1885 au fost în Franța 2.911.332 cai, era în anul 1890 numai 2.862.273. Vite cornute în 1885 au fost 13.104.370, era în anul 1890 au fost 13.562.685. Oii în 1885 au fost 22.615.547, era în 1890 numai 21.658.416.

Rimătorii în 1885 au fost 5.881.088, era în 1890 numai 5.017.238.

Recolta Statelor-uite americane în anul 1891. Oficiul de agricultură din Washington a publicat datele oficiale despre recolta de bucate a Statelor unite din America de Nord în anul trecut. *Cucuruz* s'a făcut 3.060.154.000 de metrete. Atata cucuruz în anii trecuți numai odată s'a făcut. *Grâu* s'a făcut 611.780.000 de metrete, *ovăși* 736.394.000 de metrete. După spusele datelor oficiale recolta din anul trecut întrece toate recoltele din anii trecuți a Statelor unite.

Cum să desinfecționăm aerul din chilii? Pre o lingură de fier punem puțin jar, era pre jar presărăm sare de saliciu. Fumul, ce se va produce în chipul acesta, va desinfecționa aerul din chilii cu desăvârșire.

Revista comercială a săptămănei.

Ninsorea din ultimele zile ale săptămănei trecute a acoperit sēmănturile în cele mai multe părți ale țării. Sunt însă și ținuturi de aceea, unde neua s'a topit mai totă Temperatura de câteva zile a cădută tare.

Tirgula de bucate din Budapesta în decursul săptămănei a fost slab cercetat. Prețurile preste totu au scădută. *Grâu curat* s'a vîndut maja m. cu fl. 10.35—11.05. *Săcaca* s'a vîndut puțină maja metrică cu fl. 9.85—10.20. *Ovășul* s'a vîndut maja cu fl. 6.15—6.45. *Cucuruz* a sosit puțin în piață și s'a vîndut cu fl. 5.70—5.75, era pre la stațiunile căilor ferate din capitală prețul cucuruzului a variat între fl. 5.30—5.35 și 4.50—5.50 fl. *Sēmănta de cânepă* s'a vîndut cu fl. 12.50. *Prunele* s'au vîndut 100 kg. cu fl. 13—16, era *licitarul* cu 19 fl.

Tirgula de rimători dela Steinbruch nici în săptămăna acesta n'a fost mai bună ca în cea trecută. S'au plătit pentru rimători *unguresci* aleși (grei de 320—380 kg.) 46—47 cr., *betrâni* (grei de preste 300 kg.) 44—45 cr., *marfă țerănescă* 40—44 cr., *sărbesci* 40—46 cr. la chg. curat.

Bursa de Budapesta.

Din 20 Ian. st. n. 1892.

Renta de aur ung. 4%	107.45
« « hârtie « 5%	102.50
Împrumutul căilor ferate ung.	118.50
Amortisarea detoriei căilor ferate de Ostă ung. (1-ma emisiune).	99.25
Amortisarea detoriei căilor ferate de Ostă ung. (2-a emisiune).	118.—
Amortisarea detoriei căilor ferate de Ostă ung. (3-a emisiune).	—
Bonuri rurale ung.	92.50
« « croato-slavone	—
Despăgubire pentru dijma ung. de vină	—
Obligațiunile desp. regalilor	97.50
Împrumut cu premiu ung.	139.—
Losuri pentru regularea Tisei	132.25
Renta de hârtie austriacă	103.—
« « argintă austriacă	93.50
« « aură austriacă	110.75
Losurile austr. din 1860.	141.—
Acțiunile bancii austro-ungare	1045.—
« « de credit ung.	333.25
« « « austr.	295.80
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. și economii «Albina»	101.—
Galbeni împărătesci	5.58
Napoleon-d'or	9.36
Mărci 100 imp. germane	58.—
Londra 10 Livres șterlingi	118.20

Prețul mărfurilor.

Piața din Blăși: Grâu, hectliir. fl. 7.50 până —, — grâu mestecat fl. 6.— până 6.50, sēcără fl. 5.— până 6.—, — ovăși fl. 2.50 până fl. —, cucuruz fl. 3.75 până fl. 4.—, alacă fl. 2.— până fl. —, cartofi fl. 1.— până fl. —, sēmăntă de cânepă fl. — până fl. —, fasolea fl. 4.50 până fl. —, — carnea de vită chilo 40 cr. până —, carnea de vițel 40 până — cr., carnea de porc 40 până — cr., carnea de berbec 28 până — cr., — 10 ouă cu 20 până — cr.

Rectificare. La Nr. 3 al „Unirii“ pag. 24, despre „Iernatul stupilor“ șirul 26 să se cetască: *retezăm fagurii de 4 cm. și nu de 14 cm.* În șirul 28 în locu de: *dacă fagurii sunt de lipsă pentru . . . să se cetască: dacă fagurii sunt cu celule de albine.*

Editor și redactor răspundător:

Dr. Vasiliu Hossu.

Fundată în an.
1858.

FRANCISCU WALSER

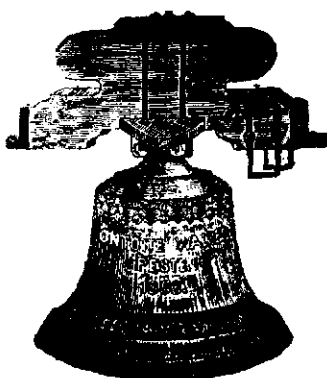
Liferant de curte
al Altei Sale
imp. și reg. Archi-
ducele Iosif.

proprietariul primei fabrici ungare de mașine și recușite de pompieri, turnătorii de clopote și metal

Budapesta, VII, strada Rottenbiller, Nr. 66

recomandă atențiunei preanoraților domni preoți

TURNATORIA SA DE CLOPOTE

(4) 2—52

în care se fabrică atât grupuri cât și clopote singuratic: cu scaune de fier patentate și cu chivere (córne) scutite de frecare. Fabrica a liferat dela întemeierea sa 1800 clopote mari de metal, într'altele și cel del metropolia din Bucuresci în greutate de 8000 kilograme.

Se află umblătoare scutite de mirosu, aranjamente pentru băi, conducte pentru apă și pompe pentru fântăni.

Preliminare de spese și Preț-couranturi se trimittă la cerere gratuit și franco.

Distins în anul 1865 la esposițiunea regnicolară din Budapesta pentru lucru escelent, progres și capacitate de concurență cu diploma cea mare de onore.

Fundată în an.
1800.

K. Zechmeister și Fiul

Liferant de curte
al Altei Sale
imp. și reg. Archi-
ducele Iosif.

neguțătorii de articli de miere și cēră în Győr

recomandă atențiunii binevoitoare a Onoratului Cleru luminile lor de cēră:

Lumină adevărate de cēră 1-a un kg. fl.	2.50
„ „ „ „ 2-a „ „	2.00
Lumină de cēră artificială . . . „ „	1.40
Pascalis I-a „ „	2.60
„ II-a „ „	2.00
Lumină galbine de cēră . . . „ „	2.00

Luminile se află în oră ce mărime, și la comande superioare la 10 kgrame se expedeză francate la oră ce stațiune de poste, de nai sau de căi ferate.

Bunătatea luminilor noastre de cēră o dovedesc nenumărate scrisori de recunoscință.

Cu deosebittă stimă

K. Zechmeister și Fiul.

(3) 2—10